

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«Психологія управління»**

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань **07 «Управління та адміністрування»**

Код та найменування спеціальності **073 «Менеджмент»**

Освітньо-професійна програма **Менеджмент**

Ступінь вищої освіти **магістр**

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності **073 Менеджмент**

«05» лютого 2024 р. протокол № 5

Реєстраційний номер в навчальному відділі

К 22-29/2024-25

1. Загальна інформація

Кафедра: [Менеджменту і логістики](#)

Викладач: Мунтян Ірина Володимирівна, кандидат соціологічних наук, доцент

Контакти:
[Профайл](#)
Irina070885@gmail.com
+38096-661-60-50

Освітній компонент викладається на 1 курсу СВО «Магістр» у 2 семестрі

Кількість: кредитів - 4, годин – 120 год

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	40	20	20
заочна	16	8	8
Самостійна робота, годин	Денна – 80		Заочна – 104

[Розклад занять](#)

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «Психологія управління»

Управління як особливий вид (складова) професійної діяльності фахівця передбачає володіння і свідому реалізацію системи специфічних знань, які великою мірою є знаннями психологічними. До основ психологічного знання, яке складає зміст психологічної підготовки кваліфікованого управлінця, мають входити питання психологічних основ управлінської діяльності, професійного становлення особистості, закономірності формування і розвитку колективів, мотивації трудової діяльності, проведення організаційних заходів з урахуванням соціально-психологічних закономірностей міжособистісної взаємодії та ін.

Сучасний менеджер має розуміти психологічну природу управлінських процесів, розуміти і у своїй діяльності враховувати закономірності планування та прогнозування власної діяльності і діяльності групи, мати розвинене уявлення про особливості організаційної поведінки, механізми мотивації людей, соціальнопсихологічні аспекти малих груп, вміти чітко висловлювати свої думки, оцінювати і робити висновки, мати сформовану позицію щодо етичних норм поведінки та відповідальності управлінця.

Програма дисципліни вміщує питання теоретичних основ психології управління, психології індивідуального стилю управління, характерні особливості особистості керівника і підлеглого, управління поведінкою та діяльністю підлеглих, основ ділового спілкування і взаємодії, способів впливу на особистість, сутність управління груповими процесами, явищами, конфліктними ситуаціями, а також методи і засоби подолання важких емоційних станів та життєвих криз керівника.

Вивчення змісту дисципліни «Психологія управління» здобувач вищої освіти може здійснювати на трьох рівнях:

- репродуктивному, що вимагає знання основного матеріалу та умінь застосовувати його для виконання елементарних завдань (наприклад, конкретних відповідей на контрольні запитання);
- репродуктивно-творчому, що потребує самостійного аналізу як основної так і додаткової літератури, виконання завдань більш високого рівня складності (з використанням умінь порівнювати, систематизувати групові явища і факти, ефективно виробляти і приймати управлінські рішення тощо);

- творчо-пошуковому, що передбачає виконання індивідуальних творчих завдань: пошук літературних джерел, підготовку есе, рефератів, наукових доповідей та проектів).

Заняття включають лекції, практичні семінари та кейс-стаді, що дозволить студентам закріпити отримані знання на реальних прикладах та розвинути навички, необхідні для успішної роботи у сфері менеджменту. Курс підходить для студентів, які прагнуть розвитку кар'єри в галузі менеджменту, маркетингу, PR та суміжних сферах.

Освітній компонент «Психологія управління» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти в результаті вивчення освітніх компонент «Психологія командоутворення», «Етика ділового спілкування», «Філософія і психологія», «Менеджмент», «Комунікативний менеджмент», «Самоменеджмент», «Психологія конфлікту», «Лідерство та організаційна поведінка».

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту – надати майбутнім фахівцям знання про теорію психологічних особливостей розвитку особистісного потенціалу в управлінській діяльності; поглиблення знання про себе як суб'єкта ефективної професійної управлінської діяльності, про взаємодії суб'єктів менеджменту між собою.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- здатність використовувати основні положення психологічної науки при вирішенні управлінсько-професійних задач, зокрема психологічно грамотно здійснювати керівництво персоналом;

- вміння складати психологічну характеристику особистості (самохарактеристику), користуючись діагностичними методами, і на цій основі прогнозувати поведінку людини у виробничій та діловій сфері, в процесі роботи над соціальними, економічними чи технологічними проектами;

- вміння порівнювати індивідуальні особливості функціонування психічних пізнавальних процесів особистості (відчуття, сприймання, увага, пам'ять, мислення та уява) та обґрунтовувати їхню роль в різних видах управлінської діяльності;

- здатність розробляти і розв'язувати творчі управлінські задачі, використовуючи інтерактивні та евристичні методи;

- вміння складати план проведення нарад, переговорів, бесід з підлеглими;

- володіння прийомами слухання, засобами невербальної комунікації та релаксаційними техніками, що сприяє успішному діловому спілкуванню;

- вміння вирішувати організаційні, міжособові конфлікти, виконувати роль посередника в конфліктах підлеглих;

- здатність організовувати і оцінювати групові процеси і явища (лідерство, конформізм, групове одностовство);

- виступати публічно з використанням прийомів ораторського мистецтва.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Психологія управління» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент»](#) та [Освітньо-професійній програмі Менеджмент](#) підготовки магістрів.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері управління або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту;

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом;

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

СК13*. Здатність забезпечувати безперервний саморозвиток самовдосконалення, відповідальність за розвиток інших у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

17*. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність у ситуаціях, які виникають у професійній діяльності.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи психології управління			
1.	Тема 1. Загальні засади психології управління, психології особистості та організації в управлінні. Теоретичні і методологічні основи психології управління. Предмет, об'єкт і завдання психології управління. Формування психологічних знань про управління в теорії управління та у сфері психології: Фредерік Тейлор, Анрі Файоль. Психологічні методи вивчення особистості в системі управління.	2	0,5
2.	Тема 2. Особистість як об'єкт і суб'єкт управління. Визначення та структура особистості. Основні психологічні теорії вивчення особистості: психоаналітична, поведінкова, гуманістична теорія особистості. Темперамент підлеглих в управлінській діяльності. Врахування характеру підлеглих в управлінській діяльності. Самооцінка особистості. Рівень домагань та локус контролю підлеглого.	2	1
3.	Тема 3. Мотиваційний потенціал особистості. Поняття та структура мотивації. Основні мотиваційні теорії. Розробка мотиваційної стратегії. Комплекс Іюні: психологічний механізм, що	2	1

	перешкоджає особистісному зростанню.		
4.	Тема 4. Емоційна сфера особистості. Врахування індивідуального прояву емоцій підлеглих. Важкі емоційні стани особистості, їх сутність, причини виникнення. Управління емоціями. Аутотренінг та самонавіювання як релаксаційні та саморегульовальні техніки. Аутогенне тренування.	2	0,5
5.	Тема 5. Лідерський потенціал особистості. 1. Лідер і лідерство: визначення зрозуміти та основні відмінності. 2. Основні теорії лідерства: теорія рис, теорія ситуативна, теорія синтетична. 3. Основні психологічні якості лідера. 4. Лідер та менеджер.	2	1
Змістовний модуль 2. Психологія особистості та поведінки в управлінському середовищі			
6.	Тема 6. Стрес-менеджмент. Джерела стресу у професійній діяльності. Психологія вигоряння. Методи профілактики та боротьби зі стресом. Управління емоціями.	2	0,5
7.	Тема 7. Управління конфліктами. Поняття конфлікту та її роль організації. Причини конфлікту. Типи конфліктів. Стратегії управління конфліктами. Модель конфлікту Томаса Кілманна. Методи управління конфліктами в організації. Етапи управління конфліктом.	2	1
8.	Тема 8. Психологія прийняття управлінських рішень. Етапи прийняття рішень. Раціональні та ірраціональні аспекти прийняття рішень. Роль інтуїції. Групове прийняття рішень.	2	0,5
9.	Тема 9. Емоційний інтелект та емпатія в управлінні. Компоненти емоційного інтелекту. Управління своїми емоціями та емоціями інших. Емпатія як інструмент менеджера. Вплив EQ на ефективність керівника.	2	1
10.	Тема 10. Значення особистості менеджера в управлінській діяльності. Психологічні характеристики успішного менеджера. Типи особистості менеджера. Лідерські якості. Саморозвиток та емоційний інтелект менеджера. Стреси та емоційне вигоряння у керівників.	2	1
Разом за ОК:		20	8

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної/лабораторної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи психології управління			
1	Тема 1. Загальні засади психології управління, психології особистості та організації в управлінні.	2	0,5
2	Тема 2. Особистість як об'єкт і суб'єкт управління	2	1
3	Тема 3. Мотиваційний потенціал особистості.	2	1

4	Тема 4. Емоційна сфера особистості.	2	0,5
5	Тема 5. Лідерський потенціал особистості.	2	1
Змістовний модуль 2. Психологія особистості та поведінки в управлінському середовищі			
6	Тема 6. Стрес-менеджмент.	2	0,5
7	Тема 7. Управління конфліктами.	2	1
8	Тема 8. Психологія прийняття управлінських рішень.	2	0,5
9	Тема 9. Емоційний інтелект та емпатія в управлінні.	2	1
10	Тема 10. Значення особистості менеджера в управлінській діяльності.	2	1
	Всього за ОК:	20	8

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Опрацювання лекційного матеріалу	25	40
2	Підготовка до практичних занять	25	40
3	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції . Написання реферату (за 1 темою в кожному модулі)	30	24
	Всього за ОК:	80	104

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- письмові контрольні роботи за окремими темами та модульні контрольні роботи;
- тестування знань здобувачів з певних тем або з певних окремих питань ОК;
- виконання практичних робіт;
- усне опитування.

Підсумковий контроль – *диференційований залік*

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	денна	заочна
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи психології управління		
Практичні роботи*	20	20
Самостійна робота*	10	10
Модульна контрольна робота	20	20
Всього за змістовний модуль 1	50	50
Змістовний модуль 2. Психологія особистості та поведінки в управлінському середовищі		
Практичні роботи*	20	20
Самостійна робота*	10	10
Модульна контрольна робота	20	20
Всього за змістовний модуль 2	50	50

Всього	100	100
--------	-----	-----

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті](#).

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів
Практичні роботи (оцінювання однієї роботи)

3,1 - 4 балів	Практична відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
2,1 – 3 балів	Практична відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
1,1 – 2 балів	Практична відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	задовільно
0-1 балів	Практична не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Самостійна робота
(оцінювання однієї роботи, в першому та другому модулі по 2 роботи)

4,6 - 5 балів	Реферат виконано самостійно, не містить плагіату, тема розкрита повністю; логічність та послідовність викладання матеріалу, використання сучасних літературних джерел, статистичних даних тощо. Зроблено презентацію.	відмінно
4-4,5 балів	В цілому правильно виокремлено основні положення кожного з джерел, але не зроблено їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків.	добре
2-3 балів	Завдання відпрацьовано частково: тема розкрита не в повному обсязі.	задовільно
0-1 балів	Завдання не виконано	незадовільно

Критерії оцінювання до модульної контрольної роботи
Загальні критерії оцінювання

№ з/п	Вид роботи	Максимальний бал	Пояснення до нарахування балів
1	Відповіді на теоретичні питання (4 питання)	10	За надану повну обґрунтовану відповідь (максимальний бал – 2,5 бали за кожну відповідь)
2	Розв’язання практичних кейсів	10	Максимальний бал нараховується за умов, що завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином
	Разом	20	

Критерії оцінювання відповідей на одне теоретичні питання

2 -2,5 балів	за умови, якщо здобувач показав глибокі знання, чітко, грамотно, логічно і послідовно його викладає; вільно оперує термінологією, знайомий із законодавчими та нормативними документами, вміє аналізувати ситуацію та має альтернативні погляди на викладений матеріал	відмінно
1 – 1,9 балів	за умови, якщо здобувач має тверді знання, грамотно і по суті викладає відповіді на поставленні питання, не допускає грубих помилок при відповіді на них, але не повністю розкриває зміст	добре
0,6 – 0,9 бали	за умови, якщо здобувач знає теоретичний матеріал на рівні репродуктивного відтворення, але не надає належної оцінки процесів та явищ, не чітко формулює категорії та допускає незначні помилки при відповідях	достатньо
0 – 0,5 балів	за умови, якщо здобувач при відповіді допускає суттєві помилки, матеріал викладає не послідовно, з припущенням неточностей у формулюваннях та відсутності термінології.	незадовільно

Критерії оцінювання результатів виконання кейсу

8-10	Здобувач самостійно розв'язує стандартні, комбіновані й нестандартні проблеми рейсового завдання, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати. Відповідь базується на рівні творчого мислення. Визначає суттєві елементи, які повинні враховуватися при аналізі завдання. Здобувач виявив всебічні і глибокі знання програмного матеріалу, демонструє вміння логічно мислити, робити логічні висновки. Завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, аргументовано і оформлено належним чином.	відмінно
5-7	Здобувач при виконанні завдання виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи. Обрав правильний напрямок дій для розв'язку кейсу, але з наявністю несуттєвих помилок в розкритті окремих питань та поверховому обґрунтуванні висновків. Завдання виконано не менше ніж на 80 %, якщо допущені незначні помилки у розрахунках або оформленні.	добре
2-4	Здобувач розв'язав найпростіші типові елементи завдання, виявив здатність виконувати основні елементарні операції, але не спроможний самостійно сформулювати проблему і визначити метод її розв'язання, та прийняти управлінське рішення. Завдання виконано не менше ніж на 60 % за умови належного оформлення. Відповідь здобувача та виконання завдань відповідають мінімальним вимогам. Здобувач демонструє здатність впоратися з завданнями, передбаченими програмою, на рівні репродуктивного відтворення.	задовільно
0-1	Здобувач відмовився від розв'язання кейсового завдання.	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально- демонстративний метод, проблемний виклад.

Практичні заняття: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових);

групове обговорення питання; дискусії, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, мозговий штурм), тренінг, технології ситуативного моделювання.

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, робота зі статистично-аналітичними даними, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогій, оцінка, ілюстрація тощо), складання скетчів за темами лекцій, реферування, конспектування).

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Кісіль, З. Р. Психологія управління [Електронний ресурс] : навч. посіб. у схемах, таблицях, коментарях / З. Р. Кісіль, Д. В. Швець ; Одес. держ. унт внутрішніх справ. — Одеса, 2023. — 208 с.
2. Прищак М. Д. Психологія особистості [Електронний ресурс] : електрон. навч. посіб. комбінованого (локального та мережного) використання / М. Д. Прищак, О. В. Гречановська ; Вінниц. нац. техн. ун-т. — Вінниця, 2024. — 219 с.
3. Загальна психологія: підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. ; Укр. держ. ун-т ім. Михайла Драгоманова. — 10-те вид. — Київ : Каравела, 2024. — 464 с.
4. Психологія професійної діяльності [Електронний ресурс] : підручник / В. С. Біскуп, А. Н. Гірняк, Г. С. Гірняк та ін. ; за ред. С. К. Шандрука ; Західноукр. нац. ун-т. — Тернопіль : ЗУНУ, 2022. — 256 с.
5. Калениченко Р. А. Психологія бізнесу [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Р. А. Калениченко, А. С. Коханець, О. О. Нежинська ; Київ. нац. ун-т будівництва і архітектури. — Ірпінь, 2023. — 270 с.
6. Щербакова І. М. Психологія: теорія і практика [Електронний ресурс] = Psychology: Theory and Practice : навч. посіб. / І. М. Щербакова, Т. Г. Харченко ; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, Лаб. методології практ. психології. — Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. — 364 с.

Додаткові:

1. Азідес І. Командне лідерство. Як керувати сильними менеджерами. – В-во «Наш Формат», 2019. – 304с
2. Бакаленко О.А. Психологія управління, навч. посібник – Харків: ХНУРЕ, 2020. – 120с.
3. Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шканова О. М. Управління персоналом. 2-ге видання: Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 502 с.
4. Грабовська С.Л. Психологічні аспекти комунікаційного менеджменту організації : навч. посібник / С. А. Грабовська. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. - 456 с.
5. Горбунова В.В. Психологія командотворення: Ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд: монографія. Житомир : ЖДУ ім. І.Франка, 2014. 380 с.
6. Гоулман Д., Маккі Е., Бояціс Р. Емоційний інтелект лідера. – В-во «Наш формат», 2019. – 288с.
7. Дюер Дж. Мір'яй важливе. OKR: проста ідея зростання вдсятеро. - Yakaboo Publishing, 2018. - 296с.
8. Гіл Л., Брандо Г., Трулав Е, Лейнбек К. Командна робота. Як впровадити зміни в компанії, щоб вас підтримали. Київ : Наш Формат, 2019. 328 с.
9. Глазгл Ф. Конфлікт менеджмент. Довідник для керівників та консультантів. Київ : АДЕФ – Україна, 2020. 528 с.
10. Карлгаард Р. Людський фактор. Секрети тривалого успіху видатних компаній. Київ : Книголав, 2017. 336 с.
11. Колот А.М. Мотивація персоналу : підручник. Київ: КНЕУ, 2002. 337с.
12. Маккрістал С. Команда команд : нові правила взаємодії у складному світі. Київ : Моноліт-Bizz, 2018. 416 с.
13. Попович О.В. Психологія управління. Навчально-методичний посібник для здобувачів

вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент. Управління навчальним закладом загальноосвітній навчальний заклад) освітнього ступеня «Магістр . – МДУ, 2019. – 184с.

14. Прищак, М. Д. Психологія управління в організації : навчальний посібник / М.Д. Прищак, О. Й. Лесько. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Вінниця, 2016. – 150 с.

15. Форд Г. Моє життя та робота. Київ: Наш Формат, 2015. 384 с.

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#) та [Вимог роботодавців](#).

Викладач

/ПІДПИСАНО/

Ірина МУНТЯН

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри менеджменту і логістики

Протокол від «02» лютого 2024 р. № 8

Завідувач кафедри МіЛ

/ПІДПИСАНО/

Ірина СЕДІКОВА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП Менеджмент

/ПІДПИСАНО/

Ігор САВЕНКО